

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies duodecimus, decimus tertius et decimus quartus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1868

De S. Eustachio Seu Eustathio Aut Etiam Eustatio Presbytero Verosimilis
Martyre In Ægypto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71232)

A SS. Evagrium et Proseriam Syriæ Castellanus adscribat, nescio tamen, an nullos iis in martyrio socios fuisse adjunctos, recte affirmet.

verum hisce in martyrio socios haud recte, ut apparet, deneget.

4 Epternacense enim apud Florentinum Hieronymianum apographum, quod, dum vulgata Martyrologia unum alterumve Martyrem commemorant, horum etiam socios, nominatim in illis haud expressos, sæpenumero, ut Bollandus in generali sua Præfatione, tom. I Januarii præfata, pag. XLVI, col. 2 observavit, recenset, Burrum hodie et Donatam in Syria signat, idemque etiam, qui tamen pro Donata Donatum scribit, in Martyrologio suo Rabanus facit. Nec quidquam usquam invenio, quod impedire certo debeat, ne Burrus et Donatus seu Donata martyrium in Syria una cum SS. Evagrío et Proseria subiisse, credantur. Eustachium quidem seu Eustachium Syriæ Rabanus iuxta ac proxime laudatum Hieronymianum apographum perperam ex

infra dicendis adscribit; verum ratio, ob quam Eustachius in Syria subiisse martyrium haud videtur, ibidem quoque Burrum et Donatum seu Donatam passos non esse, haud probat. Res ex iis, quæ infra hac die de Eustachio seu Eustathio dicentur, elucescet. Ceterum cum non tantum in Corbeiensi Hieronymiano apographo, sed et in Appendice ad Adonem Prosyria seu Prosiria exaretur, nomine isthoc Sanctam, non vero Sanctum, qui Prosin (addi potest seu Prosyri aut Syri) nomen haberit, indicari, Florentinus in suis in codices Hieronymianos Notis opinatur; cumque ei hac in re re-fragandum haud videatur, nihilque præterea, quo vel amplius de SS. Evagrío, Prosiria, Burro et Donata seu Donato notitia subministrari, vel tempus, quo passi sunt, utcumque determinari possit, occurrat, longiorem de iis facere sermonem, minime est necesse.

AUCTORE
C. B.

B

DE S. EUSTACHIO SEU EUSTATHIO

AUT ETIAM EUSTASIO

PRESBYTERO VEROSIMILIUS MARTYRE

IN ÆGYPTO.

Ex Hieronymianis et aliis Fastis sacris.

E

C. B.

SEGULO
INCERTO.

Sanctus hic propositus in Lucensi apud Florentinum Hieronymiano apographo, cui Corbeiense apud eundem Florentinum ad amussim fere consonat, Ægypto hodie adscribitur his verbis: In Ægypto Eustasi presbyteri; etsi autem in Epternacensi apud laudatum Florentinum Hieronymiano apographo Syriæ attribuitur, potius tamen duobus jam dictis, quæ Sanctum in Ægypto signant, Hieronymianis apographis, quam uni Epternacensi, quod eum in Syria collocat, standum apparet. Ea sedet sententia primo quidem, quod, cum Romæ Hedistum Campaniæque Evagrium et Proseriam perperam e supra dictis adscribat, loco pariter non suo id signare Eustachium, suspicari haud immerito possimus; deinde vero quod, cum plures hodie Sanctos idem Epternacense in Syria memoret, facile factum esse queat, ut hisce librarius, qui illud conscripsit, Eustachium seu Eustasium, etsi non ad Syriam, sed ad Ægyptum spectantem, annumerarit. Quid velim, dilucidius expono. Apud Marteneum tom. 3 Thesauri Anecdotorum col. 1547 et sequentibus exstat Martyrologium, sub Hieronymi nomine compactum ac a mille circiter annis, ut editor notat, conscriptum, in quo diebus singulis Sancti plures, loco, quo vel passi sint vel floruerint, non expresso, annuntiantur.

sed Ægypto adscribendus

2 Quid si igitur Hieronymianum Martyrologio isti simile apographum, in quo Burrus et Donatus seu Donata una cum Eustachio seu Eustasio, palæstra, qua pro fide certassent, non expressa, essent

notati, librario, qui ex antiquiori Hieronymiano apographo Epternacense transcripsit, prælexerit, hincque ille non modo Burrum et Donatum seu Donatam, quos in Hieronymiano apographo alio, sibi pariter prælucente, Syriæ adscribi videbat, sed et Eustachium seu Eustasium ad provinciam isthanc spectare autumans, re etiam ipsa eum ibidem una cum Burro et Donato seu Donata signaverit? Ita enim facile factum esse posse, ut a librario, qui Epternacense Hieronymianum apographum scripsit, Eustathius seu Eustasius, in Syria per errorem fuerit locatus, unusquisque, qui jam dicta attente expenderit, haud difficulter perspiciet. Jam vero, cum sic habeat, nec facile, ut librarii qui duo alia supra memorata Hieronymiana apographa scripsere, Eustasium in hisce Ægypto, si eum alibi in apographis aliis sibi prælucentibus signatum invenissent, adscriberent, futurum fuisse videatur, hinc simul et ob alia jam dicta re ipsa hunc Ægypto adscribendum, ac proin duobus supra laudatis, in quibus, ut dictum, ibidem signatur, Hieronymianis apographis standum, opinor.

3 Usuardus quidem Eustachium presbyterum in Syria hodie annuntiat; verum id illum ex aliquo Hieronymiano apographo, quod Epternacensi fuerit simile, fecisse, indubitatum, ut Sollerius in suis in Usuardum Observationibus hodie ait, apparet; cum autem sic habeat, hic sane Usuardi auctoritate, ut Eustachium seu Eustasium Syriæ attribuamus, moveri haud debemus, idemque de Martyrologio

F

pro martyre.

AUCTORE
C. B.

Romano hodierno aliisque Fastis sacris. Usuardum hic secutus, est dicendum. Modo de tempore, quo Eustachius seu obierit seu floruerit, martyrisque titulo, quem ei competere, verosimilius arbitramur, nonnulla dicamus. Sanctos omnes, apographis Hieronymianis inscriptos, pro martyribus, nisi solide queat probari contrarium, esse habendos, eruditi hagiologi passim censent. Quare hisce assentiens, Eustachium, Hieronymianis apographis hodie inscriptum, pro martyre, cum nihil omnino suadeat contrarium, esse habendum, opinor. At vero, inquit, Petrus de Natalibus, Equilinus episcopus, lib. xi, num. 283 de Sancto nostro sequentem loquitur in modum: Eustachius presbyter ipso die (12 Octobris) in Syria (imo vero e jam dictis in Ægypto) in Christo obdormiuit; ita autem. Eustachium in pace quiescisse, seu confessorem, non martyrem, obiisse, haud obscure prodit. Fateor, sic habet eique etiam suffragatur Florarii nostri Ms. auctor. Etsi enim hic in hodierno, quod suppeditat quodque in Sanctum quemvis, paupertatem Evangelicam, transitoris mundi hujus rebus relictis, amplexum, quadrat, Eustachii elogio, in pace hunc quiescisse seu confessorem obiisse, aperte haud dicat, eundem tamen diserte confessorem appellat.

B

ante sec. v.
ut apparet,
passo.

4 Verum, quis duobus illis hagiologis, Eustachium, martyrio vitam haud finisse, sed confessorem obiisse, absque ullo vade antiquiori indicantibus, fidem indubitatum adhibeat? Nemo sane, qui alterum quidem seculo xiv, alterum vero seculo demum xv floruisse ac proin ambos ab ætate Eustachii, qui ex infra dicendis ante seculum v existit in vivis, multis seculis abfuisse, considerarit. Eruditissimi quidem, qui Martyrologium Romanum hodiernum reformarunt, viri Eustachium pariter in hoc confessoris titulo afficiunt; verum cum hic nec in Hieronymianis apographis nec in aliis seu sacris seu profanis monumentis antiquis Sancto attribuitur, id verosimillime sola Equilini auctoritate impulsi fecerint. Quare cum non majorem utique, quam hic, fidem ea in re sibi adjungant, movere nos non debent, ut Eustachium confessorem obiisse ac proin martyris titulo, veluti e vivis in pace sublatum, haud distinguendum credamus. Quod modo ad tempus, quo circiter vel obierit, vel floruerit, spectat, cum martyrio vitam, ut modo docui, terminarit, fuisse illum e martyribus, quorum nomina (Solle-rium nostrum in sua in Usuardum Præfatione num. 22 videsis) in uno codice collecta Gregorius Magnus Papa habuit, vero apparet admodum simile; quare, cum sub seculi sexti initium Gregorius excesserit e vivis, hinc simul et ex eo, quod Pontificis hujus ætate codex ille, utpote tunc admodum vetustus, annorum facile centum existere potuerit, Eustachium, ei inscriptum, verosimiliter ante seculum v floruisse, imo et obiisse, induco in animum, etsi interim, quoniam e seculis, id prægressis, ejus obitus acciderit, sit incertum.

C

unusque et
idem cum
Eustachio,
Burgensium
patrono.

5 Porro, etsi is sanctus noster Presbyter pro Martyre, uti e supra adductis apparet, sit habendus, non est tamen, cur idcirco existimetur diversus ab Eustachio presbytero, quem Ferrarius, secus sentiens, in generali suo Sanctorum, Martyrologio Romano hodierno non inscriptorum, Catalogo hodie, ut supra in Prætermisissis jam docui, annuntiat, ac

porro Burgi S. Domini ob hostes, a civitatis hujus, Parma haud procul dissitæ, incolis ad ejus invocationem profligatos, magna in veneratione esse, imo et pro patrono haberi, ex ecclesiæ Burgensis tabulis, secum a primo hujus episcopo Papyrio Piccedo, anno 1603, ut Ughellus Italia Sacra, a Coletto auctæ, tom. 2, col. 68 docet, instituto communicatis, tam in generali suo mox dicto, quam in particulari Sanctorum Italia Catalogo affirmat. Ferrarius quidem in hoc Eustachium presbyterum, quem celebrat, confessoris titulo distinguit; verum et titulo isthoc Martyrologium Romanum hodiernum pariter distinguit, quem celebrat, Eustachium presbyterum, neque tamen hunc quis idcirco ab Eustachio presbytero, Hieronymianis apographis hodie inscripto, dixerit diversum. Uti ergo in Romano hodierno, ita etiam a Ferrario perperam hodie confessoris titulo Eustachius presbyter afficitur. Nec refert, Eustachium Hieronymianis inscriptum, in Ægypto seu Syria, Eustachium vero, a Ferrario memoratum, Burgi S. Domini annuntiar. Quid ni enim unus idemque Eustachius Ægypto quidem seu Syria ob martyrium, quod ibidem subiit, Burgi vero ob cultum, quo ibidem gaudet, queat attribui? Erit quidem fortassis, qui, Burgenses Eustachium, seu Syrum, seu Ægyptium presbyterum, non aliunde sibi quam vel ex Hieronymianis vel ex aliis Fastis sacris utcumque notum, invocaturus fuisse, haud facile in animum inducat.

D

6 Verum, cum Kalendaria tum antiqua, tum recentia, quotidie fere e Sanctis multis, quos vel Martyrologium Romanum hodiernum vel alii Fasti sacri recensent, unum quempiam, minus etiam subinde notum, commemorent, factum esse facile potest, ut Burgenses, Calendario hujusmodi, in quo non secus atque in Capuani apud Michaelum monachum Sanctuarii Calendario, Eustachius presbyter, seu Syrus seu Ægyptius, xii Octobris die esset signatus, olim utentes, hunc idcirco contra hostes, in quos forte die illa movendum erat, invocarint, velataque de hisce victoria, in patronum adsciverint ac deinceps ut talem simulque ut confessorem colerint. Ut sit, Eustachius equidem, Burgensium patronus, ab Eustachio, Hieronymianis apographis hodie inscripto, diversus non est. Ea sedet sententia, primo quidem, quod, qua in iis hic memoratur, eadem etiam xii Octobris die ille a Burgensibus, uti ex utroque Ferrarii ad hanc Catalogo fas est colligere, cultu ecclesiastico, honoretur; deinde vero, quod Eustachius presbyter, qui vel Burgi vel alibi in Italia floruerit aut obierit, ab Eustachio, Hieronymianis apographis hodie inscripto, diversus, nec ex hisce, nec ex aliis seu sacris seu profanis monumentis antiquis sit notus. Adhæc præterquam quod, ut Eustachii, Hieronymianis inscripti, ita etiam Eustachii, Burgensium patroni, Acta desidererent, tempus etiam, quo tam hic, quam ille floruerit ac ad Dominum migrarit, ignoratur. Nec quidquam ad rem facit, floruisse equidem ac porro, ut supra vidimus, e vivis ante seculum v abiisse Eustachium, Hieronymianis hodie inscriptum; etsi enim res sic habeat, nihil tamen impedit, quo minus etiam tunc Eustachius, Burgensium patronus, et floruisse et martyrio occubuisse credatur.

E

videtur ob
rationes hic
adductas ha-
bendus.

F

DE